

3. Література зарубіжних країн

**Мельникова К.С.**

*викладач кафедри англійської філології і перекладу*

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

## **ВПЛИВ РОМАНУ ДЖ. ДЖОЙСА «УЛІСС» НА ЛІТЕРАТУРУ ІРЛАНДІЇ XXI СТОЛІТТЯ**

«Улісс» (1922) – модерністський роман ірландського письменника Джеймса Джойса [2]. Це складний полістилістичний твір, який визнається вершиною літератури модернізму. Незважаючи на свою сюжетну простоту, «Улісс» вміщує в себе величезну кількість історичних, філософських, літературних і культурних алюзій. В романі розповідається лише про один день з життя звичайного дублінця Леопольда Блума. Цей день Блум проводить у видавництві, на вулицях і в кафе Дубліна, на похоронах свого знайомого, на березі затоки, в пологовому будинку, де він знайомиться зі Стівеном Дедалом, молодим учителем місцевої школі, в притоні та, нарешті, у власному будинку, куди він пізно вночі приводить неабияк сп'янілого Дедала, який втратив притулок. І сьогодні дата 16 червня шанувальниками роману відзначається як День Блума. Головною інтригою роману є зрада дружини Блума. Він знає про невірність, але нічого з цим не робить. Канва роману, його композиційна побудова мають аналогії з поемою Гомера «Одіссея». У творі виведені і «аналогічні» персонажі: Стівен Дедал (сюжетна лінія Телемаха), Леопольд Блум (Одіссей, латинська форма цього імені «Улісс» стала назвою роману), Моллі Блум (Пенелопа). Однією з головних тем роману є тема «батько-син», де в ролі першого символічно виступає Блум, в ролі другого – Стівен. У романі знаходять

відображення літературні стилі та жанри різних епох, особливості стилю інших письменників, які Джойс відтворює.

Джойс використовує символи та метафори, двозначні вирази, приховані натяки, які поступово переплітаються між собою і утворюють своєрідну мережу, що зв'язує твір. Дублін постає в романі символом усього світу, Блум – сучасним Уліссом, символом чоловіка як такого, його дружина втілює в собі збірний жіночий образ, а 16 червня – всі часи на Землі.

До подібних прийомів вдаються й ірландські письменники ХХІ століття, звертаючись до своєї літературно-культурної спадщини. Колум Маккен – продовжувач ірландської літературної традиції, лауреат Дублінської літературної премії, яку йому приніс роман «І нехай обертається прекрасний світ» у 2011 році [3]. У романі ми бачимо перехід від глобального до приватного. Сміливий трюк французького канатохідця, що переходить по натягнутому канату між баштами Всесвітнього торгового центру змушує завмерти весь мегаполіс. Тут збираються різні люди, читач поринає в їхні історії. Це матері загиблих у В'єтнамі синів, повії з Бронксу, хлопчисько, який фотографує графіті в метро, художники в карнавальних костюмах, ірландський чернець Корріган з лавкою та валізкою книг, медсестра Аделіта та закоханий в неї брат священика. Всі вони намагаються дотягнутися один до одного, але насправді вони роз'єднані. Роман являє собою час, що зупинився. Самотня людина та історія одного дня в одному місті. Все це нагадує відомого «Улісса» Джойса, роман, в якому протягом сотень сторінок розповідається лише про один день з життя славнозвісного Леопольда Блума. Головний герой роману Паттерсона «Готель Інтернешнл», Денні, теж в якомусь сенсі є спадкоємцем Блума [4]. Один день з його життя складають багато історій про самих різних людей, що зібралися в

готелі «International» напередодні вирішальної зустрічі NICRA (Northern Ireland Civil Right Association).

«Улісс» Джойса має античне коріння. Так, і в основу нового роману Колма Тойбіна «Будинок імен» покладено давньогрецький сюжет про троянського героя Агамемнона, якого зрадила його дружина Клитемнестра, та про їхніх дітей, які стали жертвами батьківських вчинків [5]. «Будинок імен» – новий детектив у давньогрецьких декораціях. І відомий античний сюжет звучить вже по-іншому, набуває сучасного сенсу та глибини. У романі Тойбін заявляє про те, що жодний злочин не залишиться без покарання. У той же час автор розповідає, наскільки суспільство по-різному відноситься до злочинів, що здаються однаковими на перший погляд. На війні всі засоби помічні, все виправдовується, а помста завжди засуджується – особливо, якщо роль месника взяла на себе жінка. Орест не може зробити вибір між матір'ю-вбивцею та бунтівниками на чолі з коханим Леандром. Автор на цьому прикладі демонструє, що неможливо обирати з двох зол. Пошуки та вигнання стають провідними мотивами сюжету.

Свою власну «Одіссею» створює і Джон Бойн в романі «Незримі фурії серця» [1]. Молоду дівчину вигнали з рідного ірландського села вагітною. Її сина Сіріла усиновило ексцентричне та багате подружжя з Дубліна. Хлопчик ріс, оточений благами, але почуття самотності не залишало його. Але справжня історія Сіріла завдовжки в життя почалася, коли він зустрів привабливого Джуліана. Сіріл прокладає шлях до самого себе, переживає низку розчарувань і удач. Він повертається до своєї ідентичності, до свого коріння, нехай він і був позбавлений всього цього. Здається, це самий особистий роман Бойна. Але в творі відображена цілісна панорама життя в Ірландії, починаючи з середини ХХ століття та до наших днів. Це цілий світ, побачений очима звичайної людини,

історія про те, як нетерпимість і гнів, ревності та заздрість, що панують в душі людей і в країні в цілому, поступово вщухають, а на їхнє місце приходить спокій.

Ірландські письменники ХХІ століття широко використовують прийоми Джойса в своїй творчості: поетика міфологізації, широта панорами, переплетення особистого і глобального, літературні та культурні алюзії.

#### **Список використаних джерел:**

1. Boyne John. The Heart's Invisible Furies. Transworld Digital, 2017. 736 p.
2. Joys James. Ulysses. Alma Classics Ltd., 2012. 832 p.
3. McCann Colum. Let the Great World Spin. Random House, 2009. 351 p.
4. Patterson Glenn. The International. Anchor Books, 2000. 317 p.
5. Toibin Colm. House of Names. Viking, 2017. 261 p.